

Türkiye'nin Türkoloji Merkezi: İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Enfel DOĞAN*

Türkiye'nin en köklü eğitim kurumu olan İstanbul Üniversitesi'nin tarihi, Fatih Sultan Mehmed'in, 1453 yılında İstanbul'u fethetmesinden hemen sonra Sahn-ı Semân/Semâniye/Fatih Medreseleri adıyla kurduğu müesseselere kadar varmaktadır. Üniversite'nin modern tarzda kuruluşu ise 1845, 1863, 1870, 1874 ve 1900 yıllarındaki düzenlemelerle gerçekleştirilmiştir.¹

Bahsedilen bu düzenlemeler neticesinde, inişli çıkışlı seyirlerle Darülfünun-ı Osmanî (1870), Darülfünun-ı Sultanî (1874) ve Darülfünun-ı Şahane (1900) isimleriyle faaliyet gösteren kurum, 1913'te yapılan düzenlemeyle İstanbul Darülfünunu ismini almış ve bünyesinde Ulûm-ı Şer'îye, Ulûm-ı Hukukiye, Ulum-ı Tıbbiye, Fünun ve Ulûm-ı Edebiye Fakülteleri açılmıştır.²

Bu dönemde Edebiyat Fakültesi'nde bölümler ayrılmış durumda değildir. Ortak bir ders programı uygulanmaktadır. Bu durumu Darülfünun Edebiyat Şubesi'nin (Fakülte) yıllık ders programında görmek mümkündür: "Mantık ve Ahlâk, Edebiyat-ı Os-

* Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

1 İstanbul Üniversitesi'nin tarihi ile ilgili olarak başvurulabilecek bazı kaynaklar şunlardır: Mehmet Ali Aynî, *Daru'l-fünûn Tarihi*, Metin Hasırcı (haz.), İstanbul: Pınar Yayınları, 1995; Cemil Bilsel, *İstanbul Üniversitesi Tarihi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1943; Süheyl Ünver, *İstanbul Üniversitesi Tarihine Başlangıç, Fatih Külliyesi ve Zamanı İlim Hayatı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1946; Oktay Aslanapa, *İstanbul Üniversitesi Kuruluş, Tarihçe, Teşkilat ve Öğretim Üyeleri, 1453-1981*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1983; Ekmeleddin İhsanoğlu, "Darülfünun Tarihçesine Giriş", *Belleten*, 1990, c. LIV, sy. 210, s. 669-738; a.mlf., "Darülfünun Tarihçesine Giriş II: Üçüncü Teşebbüs: Darülfünun-ı Sultanî", *Belleten*, 1993, c. LVII, sy. 218; Abdurrahman Siler, "Türk Yüksek Öğretiminde Darülfünun (1863-1933)", Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992; Ali Arslan, *Dârü'l-Fünûn'dan Üniversiteye*, İstanbul: Kitabevi, 1995; Mehmet Saray, *İstanbul Üniversitesi Tarihi (1453-1993)*, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1996; Ali İhsan Gencer ve Ali Arslan, *İstanbul Dârülfünunu Edebiyat Fakültesi Tarihçesi ve İlk Meclis Zabıtları*, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, 2004.

2 Mehmet Saray, *a.g.e.*, s. 45-51.

mâniye, Edebiyat-ı Arabiye ve Farisiye, Edebiyat-ı Franseviye, Tarih-i Osmanî ve Düvel, İlm-i Âsâr-ı Atıka, Usul-i Terbiye ve Tedrisiye, Coğrafya-yı Umumî, Umranî, Etnogرافya.”³ Hüseyin Daniş, Mehmed Akif, Babanzâde Ahmed Naim, Ahmed Midhat Efendi, Ahmed Hikmet Bey, Cenab Şehabeddin, Halid Ziya, İbrahim Necmi, Necib Asım, Yahya Kemal, İzmirli İsmail Hakkı, Şehbenderzade Hilmi, Hamdullah Suphi, Köprülü-zade Mehmed Fuad, Ömer Ferid ve Ali Ekrem Bey gibi meşhur simalar bu dönemde Edebiyat Fakültesi’nde ders vermekteydiler.

1919 tarihli “Darülfünun-ı Osmanî Nizamnamesi” ile İstanbul Darülfünunu ilmi ve idarî özerklik kazanmıştır.⁴ İhtisaslaşma daha düzenli bir hâle getirilmiş ve Edebiyat Fakültesinde Edebiyat, Tarih, Coğrafya ve Felsefe Şubeleri (Bölümleri) tedrisata başlamıştır. Bu şubelerde öğretim süresi üç yıldır. Mezun olanlar imtihanla ve tez hazırlayarak icazet (doktora) alabiliyorlardı.⁵

Bu dönemde Edebiyat şubesinde okutulan dersler şunlardır: “Türk Tarih-i Edebiyatı, Arap Tarih-i Edebiyatı, İran Tarih-i Edebiyatı, Türk Lisaniyatı Tarihi, Şerh-i Mü-tûn-i Edebiye, Garp Tarih-i Edebiyatı, Alman Edebiyatı, İngiliz Edebiyatı, Mehâsin.”⁶

1922’de Edebiyat Fakültesi Edebiyat Şubesi müderrislerinden Yahya Kemal Bey tarafından, Mustafa Kemal Atatürk’e fahrî müderrislik (profesörlük) payesinin verilmesi teklif edilmiş, Fakülte Kurulu’nda bu teklif oy birliğiyle kabul edilmiştir.⁷

1922-1923 ders yılında Edebiyat Fakültesi’nin Edebiyat Şubesi’nde şu dersler okutulmaktaydı: “Türk Edebiyatı Tarihi (Temmuz 1922’ye kadar Cenab Şehabeddin, sonra Yahya Kemal, M. Fuad Köprülü), Batı Edebiyatı Tarihi (Yahya Kemal, sonra Yusuf Şerif), İran Edebiyatı Tarihi (Temmuz 1922’ye kadar Hüseyin Daniş, daha sonra Veled Çelebi), Metin Şerhi (Ömer Ferid, sonra Ali Ekrem), Türk Dili (Necib Asım), Arap Edebiyatı Tarihi (Şevket, sonra İsmail Saib), Fransız Edebiyatı Tarihi (Yusuf Şerif), Alman Edebiyatı Tarihi (Cemil), İngiliz Edebiyatı Tarihi (Barsamyan).”⁸

31 Mayıs 1933 tarihli kanun ile İstanbul Darülfünunu lağvedilmiştir. Ancak Darülfünun 31 Temmuz 1933’e kadar tedrisata devam etmiş ve 1 Ağustos 1933’ten itibaren “Üniversite” dönemi başlamıştır. Yeni kanunla Edebiyat Fakültesi’nde “Disiplin” adı verilen 11 bölüm kurulmuştur.⁹ Bu bölümlerden birisi de Türkoloji Disiplini (Türk Di-

3 Ali İhsan Gencer ve Ali Arslan, *a.g.e.*, s. 11.

4 Bkz. Ali Arslan, “Türkiye’de Üniversitenin Kuruluşu ve Yönetimindeki Değişiklikler (1869-1946)”, *Yeni Türkiye*, 1999, sy. 23-24, s. 408-431. Ancak, bu konu üzerinde Meclis bir düzenleme yapmamıştı. 21 Nisan 1924 tarihinde 394 sayılı kanunla İstanbul Darülfünunu’na idarî ve malî özerklik tanınmıştı (Ali İhsan Gencer ve Ali Arslan, *a.g.e.*, s. 37).

5 Ali Arslan, *Dârü’l-Fünûndan Üniversiteye*, s. 184.

6 Ali İhsan Gencer ve Ali Arslan, *a.g.e.*, s. 35.

7 Ali Arslan, “Osmanlı Darülfünunu”, *Osmanlı*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999, c. V, s. 297-305.

8 M. Taner Tarhan ve Ö. Faruk Akün, “Edebiyat Fakültesi”, *DİA*, c. X, İstanbul 1994, s. 401.

9 Üniversite reformundan önce Edebiyat Fakültesi’nin 14 müderris, 4 muallim, 6 asistandan ibaret bulunan kadrosu, kanun 1 Ağustos 1933’te yürürlüğe girdiğinde 6 profesör, 6 aday profesör, 4 muallim ve 5 yabancı profesör olarak yeniden yapılandırılmıştır. (M. Taner Tarhan ve Ö. Faruk Akün, *a.g.md.*, s. 402).

li ve Edebiyatı Bölümü)'dir. Bu Disiplinin başkanı -aynı zamanda Edebiyat Fakültesi Dekanlığına da atanan- Ord. Prof. Köprülüzade Mehmed Fuad idi.¹⁰ Üniversite reformu sonrasında, Edebiyat Bölümü'nde 1914'ten beri "Türk Edebiyatı Tarihi, Âsâr-ı Edebiyye Tedkikâtı, İran Edebiyatı Tarihi" derslerini veren Müderris Ömer Ferid [Kam] ile 1910'dan bu yana "Şerh-i Mütûn, Nazariyyât-ı Edebiyye" derslerini okutan Müderris Ali Ekrem [Bolayır] üniversiteden uzaklaştırılmışlardır.

Türkoloji Disiplini "Türk Dili Filolojisi" ve "Türk Edebiyatı" olmak üzere iki kürsüden oluşuyordu. Türk Dili Kürsüsü'nde Prof. Dr. Reşid Rahmeti Arat, Prof. Ragıp Hulusi Özdem, Doç. Dr. Ahmet Caferoğlu; Türk Edebiyatı Kürsüsü'nde ise Prof. İsmail Hikmet Ertaylan, Doç. Dr. Ali Nihat Tarlan gibi öğretim üyeleri bulunuyordu.

Bu dönemde Türkoloji Disiplini'nde okutulan dersler şunlardı: "Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi, Altay Şiveleri Üzerinde Dil Araştırmaları, Orhun Kitabeleri Üzerine Dil Araştırmaları, Kazak Şivesi Üzerine Dil Araştırmaları, Uygur Metinleri Üzerine Dil Araştırmaları, Lenguistîğe Giriş, Divanlar Üzerinde Tatbikat, Metinler Şerhi, Bidayetten VII. Asra Kadar Türk Şive ve Lehçeleri İnkişaf Tarihi, Türk Şiveleri Tasnifi, Arap-Fars Filolojisi, Farsça, Arapça."¹¹

1939 yılında Tanzimat Fermanı'nın ilanının 100. yılı münasebetiyle Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Yeni Türk Edebiyatı Kürsüsü kuruldu. Kürsü başkanlığına da Ahmet Hamdi Tanpınar getirildi. Bu kürsünün kurulması neticesinde Bölüm, "Eski Türk Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı ve Türk Dili" adlı üç Anabilim Dalına ayrılmış oldu. Ancak Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmak için dört sertifika sahibi olmak gerektiğinden dolayı 1950 yılında Türk Dili Kürsüsü de Eski Türk Dili Kürsüsü ve Yeni Türk Dili Kürsüsü olmak üzere ikiye ayrıldı. Böylece Bölümde dört Anabilim Dalı teşekkül etmiş oldu.

Eski Türk Dili Kürsüsü'nün Başkanlığına Prof. Dr. Reşid Rahmeti Arat, Yeni Türk Dili Kürsüsü'nün başkanlığına ise Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu getirildi.

6 Kasım 1981 tarihinde 2547 sayılı kanunla üniversitelerde kürsü sistemi kaldırılarak bölüm sistemi getirildi. Buna göre Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü; Eski Türk Dili, Yeni Türk Dili, Eski Türk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı olmak üzere dört anabilim dalından oluşan bir bölüm halini aldı. 1996 yılında Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı da ayrı bir anabilim dalı olarak faaliyetlerine başladı.

10 M. Fuat Köprülü, 1913 yılı sonlarında İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi'nde hocalığa başladı. 1924'te Edebiyat Fakültesi dekanlığına atandı. 22 Mart 1924'te Maarif Vekâleti müsteşarlığına atandı. Bu görevde iken Türkiyat Enstitüsü'nün kurulmasını sağladı. 13 Kasım 1924'te müsteşarlıktan istifa etti. 1931'de yüksek tahsil diploması olmadığı gerekçesiyle dekanlıktan uzaklaştırıldı. 1933 üniversite reformuyla ordinaryüslüğe yükseltildi ve yeniden Edebiyat Fakültesi dekanı olarak atandı. 1941'de -milletvekili olarak memlekete hizmeti tercih ettiği için- Üniversiteden ayrıldı. Bazı önemli eserleri şunlardır: *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, İstanbul, 1919; *Türk Edebiyatı Tarihi (Birinci Kitap: Kable'l-İslâm Türk Edebiyatı)*, İstanbul, 1920; *İkinci Kitap: Ba'de'l-İslâm Türk Edebiyatı*, İstanbul, 1921); *Türk Dili ve Edebiyatı Hakkında Araştırmalar*, İstanbul, 1934; *Türk Saz Şairleri Antolojisi*, 3 cilt, İstanbul, 1940-1941, 1962; *Ali Şir Nevayî*, İstanbul, 1941. Bkz. Ömer Faruk Akın, "Mehmed Fuad Köprülü", *DİA*, Ankara 2003, c. XXVIII, s. 471-486.

11 Ali Arslan, *Dârü'l-Fünûndan Üniversiteye*, s. 414.

Bölümde 1946 yılından beri *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* adlı bilimsel bir dergi yayımlanmaktadır. 2006 yılında 34. sayısı yayımlanan dergi, 30'uncu sayıdan itibaren, yurt içinden ve yurt dışından, birbirinden değerli 39 öğretim üyesinin hakem kurulumunda yer aldığı, Uluslararası Hakemli Dergi niteliğini kazanmıştır.

Geçtiğimiz senelerde Edebiyat Fakültesi'ndeki diğer seminer kitaplıklarıyla birleştirilerek yeni bir birime taşınan Türk Dili ve Edebiyatı Seminer Kitaplığı 2007 yılı itibarıyla yeniden Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü koridoruna taşınmış ve yeni düzenleme sonunda "Mehmet Akif Ersoy İhtisas Kitaplığı" adını almıştır. Kitaplıkta şu an 7577 kitap bulunmaktadır.¹²

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde hâlen 13 Profesör, 7 Yardımcı Doçent, 2 Dr. Araştırma Görevlisi ve 10 Araştırma Görevlisi görev yapmaktadır. Ayrıca 4 adet de 35. maddeye göre doktora yapan araştırma görevlisi bulunmaktadır. Bölüm başkanlığı görevini 2002 yılından bu yana Prof. Dr. Mustafa Özkan yürütmektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü beş anabilim dalında eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetlerine devam etmektedir:

I. Eski Türk Dili Anabilim Dalı

1950 yılında Türk Dili Kürsüsü'nün ikiye ayrılması ile kurulan Eski Türk Dili Anabilim Dalı'nda, başlangıçtan zamanımıza kadar Türk yazı dilinin devreleri, Türkiye dışındaki eski ve yeni Türk lehçeleri genel öğretim konusu olarak işlenir. Gök-türkçe, Eski Uygur Türkçesi, Karahanlı Türkçesi, Harizm Türkçesi, Çağatay Türkçesi, Kıpçak Türkçesi ve Çağdaş Türk Lehçeleri metinleri okutulur. Türkiye dışı Türk kavimleri hakkında genel bilgiler verilir; ayrıca Türk dilinin başka dillerle ilişkileri de incelenir.¹³

Kuruluşundan bu yana Anabilim Dalı'nda şu hocalar görev yapmışlardır: Prof. Dr. Reşid Rahmeti Arat (1933-1964), Prof. Dr. Muharrem Ergin (1950-1990), Doç. Dr. Ali Fehmi Karamanhoğlu (1954-1973), Prof. Dr. Kemal Eraslan (1965-1982). Anabilim Dalı'nda asistan olarak görev yapan; ancak doktoralarını tamamladıktan sonra eğitim ve araştırma faaliyetlerini yurt içinde veya dışındaki çeşitli üniversitelerde sürdüren öğretim üyelerinin isimleri şunlardır: Dr. Günay Karaağaç (1978-1987), Dr. Cevdet Eralp Alışık (1985-1992), Dr. Mehmet M. Tulum (1990-2004), Dr. Selahittin Tolkun (1993-2002), Dr. İbrahim Akış (1994-1999).

Hâlihazırda şu öğretim üye ve yardımcıları Eski Türk Dili Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır: Prof. Dr. Nuri Yüce (başkan), Prof. Dr. Osman Fikri Sertkaya, Yrd. Doç. Dr. Özcan Tabaklar, Arş. Gör. Aslı Uygun, Arş. Gör. Ümran Yaman.

12 Bu düzenlemelerden önce Türk Dili ve Edebiyatı Seminer Kitaplığı'nda 4500'ü eski harfli basma olmak üzere 12000 kitap, 90 yazma ve 100 farklı süreli yayın bulunmaktaydı. Bkz. *Edebiyat Fakültesi, 1994-1995 Ders Yılı Öğrenci Kılavuzu*, İstanbul 1994, s. 44. Yazmalar ve eski harfli basmalar Edebiyat Fakültesi'nde oluşturulan Nadir Eserler Bölümüne nakledilmiştir.

13 *Edebiyat Fakültesi, 1994-1995 Ders Yılı Öğrenci Kılavuzu*, s. 24.

Geçmişten Bugüne Eski Türk Dili Anabilim Dalı Öğretim Üyelerince Yapılmış Bilimsel Yayınlar (Kitap) Seçkisi¹⁴

- Arat, Reşid Rahmeti, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar - Uygur Devrine Ait Dil Örnekleri: Altun Yaruk*, İstanbul 1936.
- Arat, Reşid Rahmeti, *Türk İlmî Transkripsiyon Kılavuzu*, İstanbul 1936.
- Arat, Reşid Rahmeti, *Oğuz Kağan Destanı*, İstanbul 1936 (W. G. Bang ile).
- Arat, Reşid Rahmeti, *Yusuf Has Hâcib, Kutadgu Bilig - I (Metin)*, İstanbul, 1947.
- Arat, Reşid Rahmeti, *Edib Ahmed b. Mahmud Yükneki, Atabetü'l-Hakâyık*, Ankara, 1951.
- Arat, Reşid Rahmeti, *Yusuf Has Hâcib, Kutadgu Bilig - II (Çeviri)*, Ankara, 1959.
- Arat, Reşid Rahmeti, *Baburnâme*, İstanbul, 1970.
- Eraslan, Kemal, *Eski Türkçe'de İsim-Füller*, İstanbul 1980.
- Eraslan, Kemal, *Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler*, Ankara, 1983.
- Eraslan, Kemal, *Ali Şîr Nevâyî, Mizânü'l-Evzân*, Ankara, 1993.
- Eraslan, Kemal, *Ali Şîr Nevâyî, Nesâyimü'l-Mahabbe min Şemâyimi'l-Fütüvve*, Ankara, 1996.
- Eraslan, Kemal, *Mevlâna Sekkâkî Divanı*, Ankara, 1999.
- Ergin, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı*, c. I: Ankara, 1958, c. II: Ankara, 1963.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1958.
- Ergin, Muharrem, *Osmanlıca Dersleri*, İstanbul 1962.
- Ergin, Muharrem, *Orhun Abideleri*, İstanbul 1970.
- Ergin, Muharrem, *Azerî Türkçesi*, İstanbul 1971.
- Ergin, Muharrem, *Kadı Burhaneddin Divanı*, İstanbul, 1980.
- Ergin, Muharrem, *Oğuz Kağan Destanı (Metin-Tercüme-Sözlük)*, İstanbul 1988.
- Karmanlıoğlu, Ali Fehmi, *Türk Dili, Nereden Geliyor, Nereye Gidiyor*, İstanbul 1972.
- Karmanlıoğlu, Ali Fehmi, *Seyf-i Sarâyî, Gülistan Tercümesi*, İstanbul, 1978.
- Karmanlıoğlu, Ali Fehmi, *Muînü'l-Mürîd*, İstanbul 2006.
- Sertkaya, Osman F., *Göktürk Tarihinin Meseleleri*, Ankara, 1995.
- Sertkaya, Osman F., *Eski Türklerde Para*, İstanbul, 2006 (Rysbek Alimov ile).
- Sertkaya, Osman F., *Dede Korkut Kitabı'nın Dresden Nüshasının "Giriş" Bölümü (Metnin Transkripsiyonu ve Açıklama Notları)*, İstanbul, 2006.
- Tabaklar, Özcan, *Türkmen Bilmeceleleri (Çeviri), (Hoca Geldi Nurmuradov-Tapmaçlar)*, İstanbul, 2003.
- Yüce, Nuri, *Gerundien im Türkischen. Eine morphologische und syntaktische Untersuchung*, İstanbul, 1999.

14 Bölüm öğretim üyelerinin Türkoloji ilmine ve Türk kültürüne yaptıkları çok yönlü katkıların bir kısmını aktarmayı amaçlayan bu bölümde, hacim sınıtı sebebiyle tez ve makale çalışmalarına yer verilmemiştir.

Yüce, Nuri, *Mukaddimetü'l-Edeb, Hvârizm Türkçesi ile tercümeli Şuşter nüshası*, Ankara, 1988.

II. Yeni Türk Dili Anabilim Dalı

1950 yılında Türk Dili Kürsüsü'nün ikiye ayrılması ile kurulan Yeni Türk Dili Anabilim Dalı'nda Türkçenin hem tarihî hem de modern dönemlerine ait karşılaştırmalı dil eğitim ve öğretimi yapılır. Türkçenin özellikle Batı Türkçesi devresi üzerinde durulur; Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi devrelerine ait gramer ve metin incelemeleri yapılır; Anadolu ağızları ve Batı Türkçesinin son devresini oluşturan Türkiye Türkçesi ve grameri üzerine dersler okutulur. Ayrıca dil tarihi, dil bilgisi, sözlük bilimi, lehçe bilimi, anlam bilimi, dil bilimi gibi alanlarda lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim-öğretim yapılmakta ve bilimsel araştırmalarda bulunmaktadır.

Yeni Türk Dili Anabilim Dalı'nda 1950'den 1974'e kadar Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, 1974-1983 yıllarında Prof. Dr. Saadettin Buluç, 1983 yılında kısa sürelerle Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu ve Doç. Dr. Mertol Tulum, 1983-1997 yıllarında da Prof. Dr. Kemal Eraslan kürsü başkanlığı yapmışlardır. 1997'den itibaren Prof. Dr. Mustafa Özkan anabilim dalı başkanlığı görevini yürütmektedir.

Yeni Türk Dili Anabilim Dalı'nda şu öğretim üyeleri görev yapmışlardır: Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu (1924-1973), Prof. Dr. Saadettin Buluç (1938 - 1983), Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş (1950-1982), Prof. Dr. Mecdud Mansuroğlu (1939-1960), Dr. Johannes Benzing, Dr. Janos Eckmann, Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu (1960-1983 / 1994-1996), Prof. Dr. Mertol Tulum (1964-1997), Doç. Dr. Ahmet Topaloğlu, Prof. Dr. Kemal Eraslan (1983-1997), Doç. Dr. Hayati Develi (1992-2001). Anabilim Dalı'nda asistan veya okutman olarak görev yapan; ancak doktoralarını tamamladıktan sonra eğitim ve araştırma faaliyetlerini yurt içinde veya dışındaki çeşitli üniversitelerde devam ettiren öğretim üyelerinin isimleri şunlardır: Dr. Mehmet Gümüşkılıç (1990-1998), Dr. Mustafa Koç (okutman, 1995-2002).

Hâlihazırda şu öğretim üye ve yardımcıları Yeni Türk Dili Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadırlar: Prof. Dr. Mustafa Özkan, Prof. Dr. Muhammet Yelten, Prof. Dr. Musa Duman, Yard. Doç. Dr. Hatice Tören, Dr. Enfel Doğan, Arş. Gör. Fatih Kemik, Arş. Gör. Feryal Korkmaz, Arş. Gör. Necip F. Kurt, Arş. Gör. Özlem Demirel (35. madde ile), Arş. Gör. Yusuf Akçay (35. madde ile).

Geçmişten Bugüne Yeni Türk Dili Anabilim Dalı Öğretim Üyelerince Yapılmış Bilimsel Yayınlar (Kitap) Seçkisi

Caferoğlu, Ahmet, Ebû Hayyân, *Kitâbü'l-İdrâk li-lisâni'l-etrâk*, İstanbul, 1931.

Caferoğlu, Ahmet, *Türk Dili Tarihi Notları I*, İstanbul, 1943; *Türk Dili Tarihi Notları II*, İstanbul 1947 (Genişletilmiş 2. bs.: *Türk Dili Tarihi I*, İstanbul, 1958; *Türk Dili Tarihi II*, İstanbul, 1964).

Caferoğlu, Ahmet, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, İstanbul, 1968.

Develi, Hayati, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre XVII. Yüzyıl Osmanlı Türkçesi'nde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, Ankara, 1995.

- Develi, Hayati, *Sâî Mustafa Çelebi, Yapılar Kitabı, Tezkiretü'l-Bünyan ve Tezkiretü'l-Ebniye*, İstanbul 2002.
- Duman, Musa, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre XVII. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Ankara, 1995.
- Duman, Musa, *Birgili Muhammed Efendi, Vasiyyet-name*, İstanbul, 2000.
- Hacıeminoğlu, Necmettin, *Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri*, İstanbul, 1968.
- Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, İstanbul, 1972.
- Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller*, Ankara, 1991.
- Mansuroğlu, Mecduđ, *Dehhânî ve Manzumeleri*, İstanbul, 1947.
- Mansuroğlu, Mecduđ, *Ahmed Fakih, Çarhnâme*, İstanbul, 1956.
- Mansuroğlu, Mecduđ, *Dil İnkılâpları ve Türkiye'de Dil Yeniliği*, İstanbul, 1956.
- Mansuroğlu, Mecduđ, *Sultan Veled'in Türkçe Manzumeleri*, İstanbul, 1958.
- Özkan, Mustafa, *Cinânî, Cilâü'l-Kulûb*, İstanbul, 1990.
- Özkan, Mustafa, *Mahmud b. Kâdî-i Manyas, Gülîstan Tercümesi*, Ankara, 1993.
- Özkan, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul, 1994.
- Özkan, Mustafa, *Tarih İçinde Türk Dili*, İstanbul, 1997.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Osmanlıca I, Eski Yazı, Gramer, Metinler*, İstanbul, 1962.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Şeyhî'nin Hüsrev ü Şirin'i*, İstanbul, 1963.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Şeyhi, Hayatı ve eserleri, Eserlerinden seçmeler*, İstanbul, 1968.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Şeyhî'nin Harnâme'si*, İstanbul, 1971.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Yunus Emre Divanı*, İstanbul, 1972.
- Timurtaş, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul, 1977.
- Topaloğlu, Ahmet, *Muhammed b. Hamza, (XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış) Kur'an Tercümesi*, c. I: Ankara, 1976; c. II: Ankara, 1978.
- Tören, Hatice, *Ali Şîr Nevâyî, Sedd-i İskenderî*, Ankara, 2001.
- Tulum, Mertol, *Sinân Paşa, Tazarru'nâme*, İstanbul, 1973.
- Tulum, Mertol, *Tursun Bey, Târîh-i Ebü'l-Feth*, İstanbul, 1977.
- Tulum, Mertol, *Nev'î Divanı*, İstanbul 1977 (M. Ali Tanyeri ile).
- Tulum, Mertol, *Tarihî Metin Çalışmalarında Usul (Menâkıbü'l-Kudsiyye Üzerinde Bir Deneme)*, İstanbul 2000.
- Tulum, Mertol, *Surname-i Vehbi: A Miniature Illustrated Manuscript of an 18th Century festival in Ottoman İstanbul*, Bern 2001 (İngilizceye çeviren: Robert Bragner) (2 cilt).
- Yelten, Muhammed, *Şirvanlı Mahmud, Kitâb-ı Kemâliyye*, İstanbul, 1993.
- Yelten, Muhammed, *Târîh-i İbn-i Kesir Tercümesi*, Ankara, 1998.
- Yelten, Muhammed, *Nevizâde Atâyî, Sohbetü'l-Ebkâr*, İstanbul, 1999.

III. Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı

1939 yılında Türk Edebiyatı Kürsüsü'nün Eski Türk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı olarak ikiye ayrılmasıyla Eski Türk Edebiyatı Kürsüsü teşekkül etmiştir. Bu dö-

nemde Prof. İsmail Hikmet Ertaylan ve Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan Eski Türk Edebiyatı Kürsüsü'nde görev yapmaktaydılar. Yukarıda geçtiği gibi Darülfünun devrinde Ömer Ferid [Kam] ile Ali Ekrem [Bolayır] o zamanlar tek bir kürsü olarak faaliyet gösteren Türk Edebiyatı Kürsüsü'nde görev yapıyorlardı. Ancak bu iki müderris 1933 tarihli üniversite reformuyla birlikte görevden uzaklaştırılmışlardır.

Değişik tarihlerde Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapan öğretim üyeleri ve çalıştıkları tarihler şöyledir: Prof. İsmail Hikmet Ertaylan (1939-1958), Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan (1933-1972), Prof. Dr. Fahir İz (1939-1970), Prof. Dr. Abdülkadir Karahan (1947-1983), Prof. Dr. Ali Alparslan (1959-1989), Doç. Dr. Mehmed Çavuşoğlu (1963-1986), Dr. Günay Kut (1961-1970), Dr. Amil Çelebiloğlu (1966-1971), Doç. Dr. Şeyma Güngör (1977-1996), Dr. Mehmet (Çelik) Kutalmış (Eski Türk Dili alanında, 1988-1998).

Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nın başkanlığını 1939'dan 1972'ye kadar Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan yapmıştır. 1972-1983 yılları arasında kürsü başkanı Prof. Dr. Abdülkadir Karahan'dır. 1983-1989 yılları arasında Prof. Dr. Ali Alparslan Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı başkanlığı görevini deruhte etmiştir. 1989'dan itibaren bu görevi Prof. Dr. Kemal Yavuz yürütmektedir.

Anadolu'da gelişen klasik Türk edebiyatının gelişme evrelerini, özelliklerini ve büyük edebî şahsiyetlerini araştırma konusu edinen Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda okutulan dersler, edebiyat tarihleri ve metin şerhleri olarak ikiye ayrılabilir. XI.-XIV. Yüzyıl Edebiyat Tarihi, XV. Yüzyıl Edebiyat Tarihi, XVI. Yüzyıl Edebiyat Tarihi, XVII. Yüzyıl Edebiyat Tarihi, XVIII. Yüzyıl Edebiyat Tarihi başlıkları altında Türk Edebiyatının değişik dönemleri incelenmektedir. Metin şerhleri de yüzyıllara göre ayrılmakla beraber (XIII.-XVI. Yüzyıllar ve XVII.-XVIII. Yüzyıllar) konulara göre de değişiklik göstermektedir: Tasavvufî Metin Şerhi, Eski Türk Edebiyatı ve Toplum İlişkileri, Edebiyat Çevreleri, Tercüme Edebiyatı vb. Nazım şekilleri ile ilgili dersler de Anabilim Dalında okutulmaktadır: Edebî Sanatlar ve Nazım Bilgisi, Klasik Edebiyat Bilgisi, Eski Türk Edebiyatında Mesneviler, Tezkireler, Belâgat, Eski Türk Edebiyatının Poetikası vb.

Hâlihazırda şu öğretim üye ve yardımcıları Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadırlar: Prof. Dr. Kemal Yavuz, Prof. Dr. Muhammet Nur Doğan, Prof. Dr. A. Atilla Şentürk, Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç, Prof. Dr. A. Azmi Bilgin, Yard. Doç. Dr. Cemal Aksu, Dr. Murat A. Karavelioğlu, Arş. Gör. Fatih Tığlı, Arş. Gör. Esra Egüz, Arş. Gör. Mücahit Kaçar.

Geçmişten Bugüne Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyelerince Yapılmış Bilimsel Yayınlar (Kitap) Seçkisi

Bilgin, A. Azmi, *Nazmü'l-Hilâfiyyât Tercümesi*, Ankara, 1996.

Bilgin, A. Azmi, *Terceme-i Pendnâme-i Attâr*, İstanbul, 1998.

Bilgin, A. Azmi, *Ümmî Sinan Divanı (İnceleme-Metin)*, İstanbul, 2000.

Bilgin, A. Azmi, *Divân-ı Seyyid Nigârî*, İstanbul, 2003.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Necâtî Bey Divanının Tahlili*, İstanbul, 1971.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Yahyâ Bey, Divân*, İstanbul, 1977.

- Çavuşoğlu, Mehmed, *Yahyâ Bey, Yusuf u Zeliha*, İstanbul, 1979.
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Amrî, Dîvân*, İstanbul, 1979.
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Vasfî, Dîvân*, İstanbul, 1980.
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Divanlar Arasında*, Ankara, 1981.
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Hayretî, Dîvân*, İstanbul, 1981 (M. Ali Tanyeri ile).
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Helâkî, Dîvân*, İstanbul, 1982.
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Zâtî Dîvânı*, 3 cilt, İstanbul, 1987 (M. Ali Tanyeri ile).
- Çavuşoğlu, Mehmed, *Üsküplü İshak Çelebi, Dîvân*, İstanbul, 1990 (M. Ali Tanyeri ile).
- Doğan, Muhammed Nur, *Leylâ ve Mecnûn*, İstanbul, 1996.
- Doğan, Muhammed Nur, *Fuzulî'nin Poetikası*, İstanbul, 1997.
- Doğan, Muhammed Nur, *Şeyhülislâm İshak ve Divanı*, İstanbul, 1997.
- Doğan, Muhammed Nur, *Lâle Devri Şairi Şeyhülislâm Es'ad ve Divanı*, İstanbul, 1997.
- Doğan, Muhammed Nur, *Şeyh Galib, Hüsn ü Aşk -Metin, Nesre Çeviri, Notlar ve Açıklamalar-*, İstanbul, 2002.
- Doğan, Muhammed Nur, *Fatih Divanı ve Şerhi*, İstanbul, 2004.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Yusuf-ı Meddâh, Varka ve Gülşah*, İstanbul, 1945.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Beşir Çelebi, Tevârih-i Al-i Osman*, İstanbul, 1946.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Divan-ı Sultan Hüseyin Baykara*, İstanbul, 1946.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Hurufî Edebiyatı Örnekleri I, Gencnâme-i Refî'i*, İstanbul, 1946.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Mesnevî-i Penâhî*, İstanbul, 1946.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Tarih-i Edirne: Hikâyet-i Beşir Çelebi*, İstanbul, 1946.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Maârifnâme-i Sinan Paşa*, İstanbul, 1949.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Falname*, İstanbul, 1951.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Ahmed-i Dâî'nin Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 1952.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Ali, Yusuf ile Züleyha*, İstanbul, 1960.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Behcetü'l-Hadâik fî Tekmiletü's-Şakâyık*, İstanbul, 1960.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Hatiboğlu, Bahrü'l-Hakâyık*, İstanbul, 1960.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Lutfî Divanı*, İstanbul, 1960.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *İlâhî, Abdullah, İlâhî Divanı*. İstanbul, 1961.
- Ertaylan, İsmail Hikmet, *Sultan Cem*. İstanbul, 1961.
- İz, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nesir*, İstanbul, 1964.
- İz, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, c. I: 1966, c. II: 1967.
- İz, Fahir, *Saltuknâme*, 7 cilt, A.B.D., 1974-1984.
- Karahan, Abdülkadir, *Fuzulî - Muhiti, Hayatı ve Şahsiyeti*, İstanbul, 1949 (Genişletilmiş baskı: Ankara, 1989).
- Karahan, Abdülkadir, *Câmî'nin Erbaîn'i ve Türkçe Tercümelere*, İstanbul, 1952.
- Karahan, Abdülkadir, *İslâm-Türk Edebiyatında Kırk Hadis*, İstanbul, 1954.
- Karahan, Abdülkadir, *Figânî ve Divançesi*, İstanbul, 1966.
- Karahan, Abdülkadir, *Nefî Divanı'ndan Seçmeler*, İstanbul, 1972.

- Karahan, Abdülkadir, *Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri*, İstanbul, 1980.
- Karahan, Abdülkadir, *Şırazlı Hafız ve Şiirlerinden Seçmeler*, İstanbul, 1988.
- Karahan, Abdülkadir, *Türk Kültürü ve Edebiyatı*, İstanbul, 1988.
- Saraç, M. A. Yekta, *Şeyhülislam Kemal Paşazade, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Bazı Şiirleri*, İstanbul, 1995.
- Saraç, M. A. Yekta, *Edebiyat Terimleri- İstilahât-ı Edebiyye*, İstanbul, 1996.
- Saraç, M. A. Yekta, *Klâsik Edebiyat Bilgisi-Belâgat*, İstanbul, 2000.
- Saraç, M. A. Yekta, *Emrî Divanı, İstanbul, 2002.*
- Saraç, M. A. Yekta, *Âşık Paşazâde, Tevârih-i Âl-i Osman (Osmanoğullarının Tarihi)*, İstanbul, 2003 (Kemal Yavuz ile).
- Şentürk, A. Atilla, *Osmanlı Şiiri Antolojisi*, İstanbul, 1999.
- Şentürk, A. Atilla, *XVI. Asra Kadar Osmanlı Sahası Mesnevilerinde Edebî Tasvirler*, İstanbul, 2002.
- Şentürk, A. Atilla, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul, 2004 (Ahmet Kartal ile).
- Tarlan, Ali Nihat, *Şeyhî Divanını Tetkik*, c. I: İstanbul, 1934, c. II: 1936.
- Tarlan, Ali Nihat, *Divan Edebiyatında Muamma*, İstanbul, 1936.
- Tarlan, Ali Nihat, *Divan Edebiyatında Tevhidler*, 4 Fasikül, İstanbul, 1936.
- Tarlan, Ali Nihat, *Metin Tamiri*, İstanbul 1937.
- Tarlan, Ali Nihat, *Ali Şîr Nevâyî*, İstanbul 1942.
- Tarlan, Ali Nihat, *Hayâlî Divanı*, İstanbul, 1945.
- Tarlan, Ali Nihat, *Fuzuli Divanı; Gazel, Musammat, Mukatta ve Rubai Kısmı*, İstanbul, 1950.
- Tarlan, Ali Nihat, *Necatî Beg Divanı*, İstanbul, 1963.
- Tarlan, Ali Nihat, *Ahmed Paşa Divanı*, İstanbul, 1966.
- Tarlan, Ali Nihat, *Zâtî Divanı*, c. I: İstanbul, 1968, c. II: İstanbul, 1970.
- Yavuz, Kemal, *Mesnevî-i Murâdiyye; Muînî Çevirisi*, Ankara, 1982.
- Yavuz, Kemal, *Şeyhoğlu, Kenzül-Küberâ ve Mehekkül-Ulemâ*, Ankara, 1991.
- Yavuz, Kemal, *Âşık Paşa, Garib-name*, 4 cilt, İstanbul, 2000.
- Yavuz, Kemal, *Örneklerle XX. Asır Azerbaycan Edebiyatı, Mir Celal Firidun Hüseyinov*, İstanbul, 2000 (Erol Ülgen ile).
- Yavuz, Kemal, *Âşık Paşazâde, Tevârih-i Âl-i Osman (Osmanoğullarının Tarihi)*, İstanbul, 2003 (M. A. Yekta Saraç ile).

IV. Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 1939 yılında Tanzimat Fermanı'nın ilanının 100. yılı münasebetiyle Yeni Türk Edebiyatı Kürsüsü kurulmuş, kürsü başkanlığına da Ahmet Hamdi Tanpınar getirilmiştir. Tanpınar'ın 1962 yılında ölümü üzerine Prof. Dr. Mehmet Kaplan kürsü başkanı olmuş, bu görevini yaş haddinden emekli olduğu 1983 tarihine kadar sürdürmüştür. Prof. Dr. Mehmet Kaplan'dan sonra anabilim dalı başkanlığına Prof. Dr. Ömer Faruk Akün atanmıştır. 1993 yılında emekliye ayrılan Prof. Dr. Ömer Faruk Akün'den sonra aynı yıl Prof. Dr. Kâzım Yetiş anabilim dalı başkanı olmuş

ve bu görevini 1999 yılına kadar sürdürmüştür. 1999 yılında Prof. Dr. Necat Birinci anabilim dalı başkanı olmuş ve Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı olarak atandığı 2003 yılına kadar bu görevini devam ettirmiştir. Prof. Dr. Kâzım Yetiş hâlen Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanlığı görevini deruhte etmektedir.

Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda şu öğretim üyeleri görev yapmışlardır: Prof. Ahmet Hamdi Tanpınar (1939-1962), Prof. Dr. Mehmet Kaplan (1939-1984), Prof. Ali Canip Yöntem (1943-1950), Prof. Dr. Ömer Faruk Akün (1951-1993), Prof. Dr. Birol Emil (1961-1982), Doç. Dr. İnci Enginün (1964-1984), Doç. Dr. Zeynep Kerman (1967-1988), Dr. Abdullah Uçman (1974-1984), Prof. Dr. Necat Birinci (1978-2004), Dr. Sema Uğurcan (okutman, 1981-1984), Yard. Doç. Dr. Emel Aşa (1986-1998), Yard. Doç. Dr. Erol Ülgen (1991-2004).

Hâlihazırda şu öğretim üye ve yardımcıları Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadırlar: Prof. Dr. Kâzım Yetiş, Prof. Dr. M. Fatih Andı, Yard. Doç. Dr. Ali Şükrü Çoruk, Yard. Doç. Dr. Nuri Sağlam, Yard. Doç. Dr. İsmail Karaca, Arş. Gör. Bahattar Aslan (35. madde ile), Arş. Gör. Çilem Tercüman, Arş. Gör. Mehmet Samsakçı.

Geçmişten Bugüne Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyelerince Yapılmış Bilimsel Yayınlar (Kitap) Seçkisi

- Akün, Ömer Faruk, *Namık Kemal'in Mektupları*, İstanbul, 1972.
- Akün, Ömer Faruk, *Türk Dili Karşısında Türk Münevveri*, İstanbul, 1988.
- Andı, M. Fatih, *Ara Nesil Şairi Mehmed Celâl, Hayatı, Görüşleri, Şiirleri*, İstanbul, 1995.
- Andı, M. Fatih, *Servet-i Fünûn'a Kadar Yeni Türk Şiirinde Şekil Değişmeleri*, İstanbul, 1997.
- Andı, M. Fatih, *Edebiyat Araştırmaları-I*, İstanbul, 2000.
- Birinci, Necat, *Kahramanlık Şiirleri Antolojisi*, İstanbul, 1987.
- Birinci, Necat, *Nabizâde Nâzım*, Ankara, 1987.
- Birinci, Necat, *Faruk Nafiz*, İstanbul, 1993.
- Birinci, Necat, *Edebiyat Üzerine İncelemeler*, İstanbul, 2000.
- Çoruk, Ali Şükrü, *Cumhuriyet Devri Türk Romanında Beyoğlu*, İstanbul, 1995.
- Kaplan, Mehmet, *Tevfik Fikret ve Şiirleri*, İstanbul, 1946 (genişletilmiş baskı 1971).
- Kaplan, Mehmet, *Namık Kemal, Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 1948.
- Kaplan, Mehmet, *Şiir Tahlilleri I (Akif Paşa'dan Yahya Kemal'e)*, İstanbul, 1954.
- Kaplan, Mehmet, *Şiir Tahlilleri II (Cumhuriyet Devri Türk Şiiri)*, İstanbul, 1965 (genişletilmiş baskı: 1973).
- Kaplan, Mehmet, *Hikâye Tahlilleri*, İstanbul, 1979.
- Kaplan, Mehmet, *Kültür ve Dil*, İstanbul 1982.
- Kaplan, Mehmet, *Tanpınar'ın Şiir Dünyası*, İstanbul, 1963, 1983.
- Kaplan, Mehmet, *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar*, c. I, İstanbul, 1976; c. II, İstanbul, 1987; c. III, İstanbul, 1985).
- Sağlam, Nuri, *Diyyorlar ki Muharriri Çeşmeler Kâşifi İstanbul Seyyahı Ruşen Eşref Ünaydın*, İstanbul, 2004.

- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Tevfik Fikret: Hayatı, Şahsiyeti, Şiirleri*, İstanbul, 1937.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, c. I, İstanbul, 1949 (genişletilmiş ve gözden geçirilmiş 2. bs., İstanbul, 1956).
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Yahya Kemal*, İstanbul, 1962.
- Ülgen, Erol, *Ahmet Midhat Efendi'de Çalışma Fikri*, İstanbul, 1994.
- Ülgen, Erol, *Şemsi Yastıman, Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 1995.
- Ülgen, Erol, *Ahmet Midhat Efendi, Hayatı ve Eserleri*, İstanbul, 2002.
- Yetiş, Kâzım, *Namık Kemal'in Türk Dili ve Edebiyatı Üzerine Görüşleri ve Yazuları*, İstanbul, 1989.
- Yetiş, Kâzım, *Mehmet Akif'in Sanat-Edebiyat ve Fikir Dünyasından Çizgiler*, Ankara, 1992.
- Yetiş, Kâzım, *Talim-i Edebiyatın Rhétorique ve Edebiyat Nazariyesi Sahasına Getirdiği Yenilikler*, c. I, II, Ankara, 1996.
- Yetiş, Kâzım, *Atatürk ve Türk Dili*, 3 cilt, Ankara, 2005.
- Yetiş, Kâzım, *Belâgattan Retoriğe*, İstanbul, 2006.

V. Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı, 1996 yılından itibaren müstakil bir anabilim dalı olarak faaliyetlerine başladı. Müstakil bir anabilim dalı olduktan sonra, daha önce Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'na bağlı olarak yürütülen çalışmaların, verilen derslerin konuları ve sahaları genişletildi. Anabilim Dalında teorik dersler yanında sahada derleme ve alan araştırmaları yoluyla uygulamalı çalışmalar da yürütülmektedir.

Anabilim Dalında Türk mitolojisi, Türk efsaneleri, Türk destanları, Türk mânileri, âşık edebiyatı, tekke edebiyatı, masal ve halk hikâyeleri gibi konular üzerinde eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetleri yapılmaktadır.

Hâlihazırda şu öğretim üye ve yardımcıları Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadırlar: Prof. Dr. Şeyma Güngör (başkan), Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir Emeksiz, Arş. Gör. Ferhat Aslan.

Geçmişten Bugüne Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyelerince Yapılmış Bilimsel Yayınlar (Kitap) Seçkisi

- Emeksiz, Abdülkadir, *Orta Oyunu Kitabı*, İstanbul, 2001.
- Güngör, Şeyma, *Fuzulî: Hadikatü's-Süedâ*, Ankara, 1987.
- Güngör, Şeyma, *Fuzulî'nin Eserlerinde Sosyal Eleştiri*, İstanbul, 2006.
- Güngör, Şeyma, *İstanbul, Meddah Hikâyeleri: 1, Tıflî Efendi*, İstanbul, 2006.
- Güngör, Şeyma, *Türk Halk Edebiyatına Dair*, İstanbul, 2006.

KAYNAKLAR

- Akün, Ö. Faruk, "Mehmed Fuad Köprülü", *DİA*, Ankara, 2003, c. XXVIII, s. 471-486.
- Arslan, Ali, *Dârü'l-Fünûn'dan Üniversiteye*, İstanbul: Kitabevi, 1995.

- Arslan, Ali, "Osmanlı Darülfünûnu", *Osmanlı*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999, c. V, s. 297-305.
- Arslan, Ali, "Türkiye'de Üniversitenin Kuruluşu ve Yönetimindeki Değişiklikler (1869-1946)", *Yeni Türkiye*, 1999, sy. 23-24, s. 408-431.
- Aynî, Mehmet Ali, *Daru'l-fünûn Tarihi*, Metin Hasırcı (haz.), İstanbul: Pınar Yayınları, 1995.
- Edebiyat Fakültesi, 1994-1995 Ders Yılı Öğrenci Kılavuzu*, İstanbul, 1994.
- Edebiyat Fakültesi Özlük Dosyaları Arşivi*.
- Gencer, Ali İhsan ve Ali Arslan, *İstanbul Dârülfünûnu Edebiyat Fakültesi Tarihçesi ve İlk Meclis Zabıtları*, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, 2004.
- Güleç, İsmail, "İstanbul Üniversitesi Tarihinden Bahseden Yedi Kitap", *İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2003, c. XXX, s. 225-234.
- Saray, Mehmet, *İstanbul Üniversitesi Tarihi (1453-1993)*, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1996,
- Taner, M. Taner ve Ö. Faruk Akün, "Edebiyat Fakültesi", *DİA*, İstanbul, 1994, c. X, s. 399-403.
- Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, 2 cilt, 2. bs., İstanbul: YKY, 2003.
- Ülgen, Erol, "Türklük Bilimi ve Türk Edebiyatı Tarihine Adanan Bir Ömür: Prof. Dr. Ömer Faruk Akün", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 2006, sy. 19, s. 11-73.
- http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/turk_dili_ve_edebiyati_bolum.htm#genel_bilgiler.

Turkology Center of Turkey: Istanbul University, Department of Turkish Language and Literature

Enfel Doğan

Abstract

In this article, a brief history of department Turkish Language and Literature of Faculty of Letters of İstanbul University has been given. From "Darülfünun" to 1933, when the department was re-constituted in accordance with the Republican transformation, and then to present times, the development of the scientific fields and activities within the university are handled.

Key Words: History of University, Turkology, Science of Turkology.

Türkiye'nin Türkoloji Merkezi: İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Enfel Doğan

Özet

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün tarihçesi ana hatlarıyla verilmiştir. Bölümde "Darülfünun" devrinden, üniversitenin Cumhuriyet devrimleriyle uyumlu olarak yeniden yapılandırıldığı 1933'e, oradan da günümüzde kadar uzanan süreçte çalışma yapılan alanlar ve etkinlikler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite tarihi, Türkoloji, Türklük Bilimi.